

*Propunere Curriculum la decizia școlii (CDȘ)
clasa a VII-a*

PUNEM UMĂRUL

FUNDAȚIA NOI ORIZONTURI

2020

Autori: Mariș Maximiliana Theona, Bocșa Sandra Bianca,
Marchiș Rodica, Merdan Augustin Dănuț

PROGRAMA

CUPRINS

I. Notă de prezentare

II. Competențe generale și specifice

III. Conținuturi propuse

IV. Matricea integrării competențelor vizate și a conținuturilor propuse

V. Sugestii metodologice

VI. Evaluare. Descriptori de performanță pentru evaluarea competențelor

VII. Resurse recomandate

VIII. Bibliografie

I. NOTĂ DE PREZENTARE

a. Structura și elementele de noutate ale programei

Acest curs opțional este structurat în jurul a trei teme majore:

- Fiecare om e infinit valoros
- Comunitatea în care trăiesc
- Proiectul nostru de combatere a prejudecăților

Elementele de noutate pe care le aduce programa / disciplina propusă rezultă dintr-o combinație de trăsături. În primul rând, propune ca abordare principală *explorarea comunității* din care face parte fiecare elev, prin câteva metode de *tip psihologic și sociologic*, ajutându-i astfel pe elevi să se cunoască mai bine pe sine, să își cunoască mai bine semenii, să identifice prejudecățile și stereotipiile din comunitatea în care trăiesc.

În plus, demersul propus necesită implicarea activă a părinților și a altor membri ai comunității locale în procesul de învățare. Conducerea autorităților locale, antreprenori, vârstnici, locuitori care aparțin diferitelor etnii sau categorii sociale sunt antrenați ca resurse în procesul de învățare parcurs de către elevi – ei pot împărtăși experiențele și amintirile lor care au avut un impact asupra comunității și care au lăsat și lasă o amprentă pregnantă asupra viitoarelor generații.

Nu în ultimul rând, CDȘ-ul propus are avantajul că poate fi adaptat cu ușurință și la alte nivele de învățământ, complexitatea abordării fiind ajustabilă funcție de gradul de stăpânire al unor noțiuni, concepte introduse în cadrul disciplinelor din trunchiul comun.

b. Armonizarea cu conceptele cheie ale programului de incluziune a copiilor romi în școală și cu principiile și valorile sistemului educațional

Predarea centrată pe elev: programa presupune recurgerea la identitatea comunității din care face parte fiecare elev, ca obiect al învățării, fiind astfel centrat pe explorarea lumii celei mai apropiate elevului. Particularitățile și diversitatea comunității sunt punctul focal al învățării. Acest aspect este menit să încurajeze autocunoașterea, să întărească stima de sine și inter-relaționarea pozitivă, marcată de apreciere, precum și identificarea posibilelor soluții pentru comunitate.

Școala incluzivă și predarea într-un mediu multicultural: Reflectând asupra identității și diversității, identificând structurile stereotipe și prejudecățile din mintea lor și a celorlalți, realizând acțiuni de combatere a prejudecăților din comunitatea lor, elevii au șansa să descopere/ propună soluții pentru ca școala, comunitatea să fie una inclusivă. Aceasta se realizează pe tot parcursul anului, în primă etapă prin internalizarea ideii titlu *Fiecare om e infinit valoros* și prin realizarea unui proiecte de învățare prin serviciu adus comunității, pe o temă/problemă pentru care elevii optează.

Democrația și educația pentru cetățenie activă: învățarea bazată pe investigație și implicarea membrilor comunității locale în procesul de învățare dezvoltă competențe de cetățenie activă. Capitolele cele mai relevante sunt *Comunitatea în care trăiesc, Proiectul nostru de combatere a prejudecăților*

Drepturile omului/copilului: tema legată de roluri și relații pe care copilul le are în interiorul comunității locale este deosebit de ofertantă din perspectiva abordării temei drepturilor omului/copilului.

Discriminarea (anti-discriminare, toleranță etc.): Combaterea discriminării, la nivelul individului, începe prin cunoașterea reciprocă și chestionarea stereotipurilor și prejudecăților pe care le avem despre anumite grupuri. În acest sens, programa de față are relevanță pentru combaterea discriminării, iar prin facilitarea cunoașterii reciproce se pun bazele unui comportament de acceptare a alterității, a diversității socio-etno-culturale.

Incluziunea (mediu inclusiv și multicultural): În ansamblul său, prezenta programă promovează educația incluzivă, înțelegând ca cea mai avansată treaptă de manifestare: progres în învățarea relevantă a fiecărui individ. Pentru a oferi educație incluzivă, nu este de ajuns ca un copil să fie prezent, înscris la școală. De asemenea, odată prezent, cu toate că e important să fie implicat activ în procesul de învățare, acest lucru nu este încă suficient pentru incluziune. Este esențial ca această implicare activă în învățare să aibă efect pozitiv asupra rezultatelor învățării, să fie de impact, deoarece adevărata educație incluzivă este atunci când **fiecare copil progresa** în dezvoltarea competențelor urmărite.

II. COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE

(CUNOȘTINȚE, ABILITĂȚI, VALORI)

Domeniul de competență generală

C1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri din diferitele comunități din care face parte

Competențe specifice:

- C1.1 Face diferența dintre fapt și opinie
- C1.2 Identifică stereotipii și prejudecăți în comunitatea din care face parte
- C1.3 Analizează comunitatea din care face parte
- C1.4 Formulează soluții personale și colective de combatere a prejudecăților și stereotipiilor în comunitatea din care face parte

Domeniul de competență generală

C2. Cooperarea cu colegii pentru realizarea unui proiect comunitar

Competențe specifice:

- C2.1 Comunică în mod eficient în vederea pregătirii proiectului
- C2.2 Ia decizii împreună cu colegii
- C2.3 Negociază elementele proiectului cu colegii
- C2.4 Realizează sarcinile asumate în grup și individual pentru implementarea proiectului

III. CONȚINUTURI PROPUSE

III.1. Fiecare om e infinit valoros

- a. Fapte și opinii despre mine și cei de lângă mine
- b. Stereotipii și prejudecăți
- c. Noi suntem *Omul schimbă lume*

III. 2. Comunitatea în care trăiesc

- a. Analiza comunității noastre
- b. Copacul problemei, copacul soluțiilor pentru comunitatea noastră

III.3 Proiectul nostru de combatere a prejudecăților

- a. Mesajul nostru
- b. Planul nostru comun
- c. Acțiunile noastre
- d. Lecțiile pe care le-am învățat despre prejudecăți

IV. MATRICEA INTEGRĂRII COMPETENȚELOR VIZATE ȘI A CONȚINUTURILOR PROPUSE

Domeniu de competențe generale	Competențe specifice	Conținuturi/ Teme majore		
		<i>Fiecare om e infinit valoros</i>	<i>Comunitatea în care trăiesc</i>	<i>Proiectul nostru de combatere a prejudecăților</i>
		Subteme	Subteme	Subteme
C1. Raportarea critică la fapte, evenimente, idei, procese din viața personală și a diferitelor grupuri din comunități din care face parte	Face diferența dintre fapt și opinie	a. Fapte și opinii despre mine și cei de lângă mine		
	Identifică stereotipii și prejudecăți în comunitatea din care face parte	b. Stereotipii și prejudecăți		
	Analizează comunitatea din care face parte		a. Analiza comunității noastre	
	Formulează soluții personale și colective de combatere a prejudecăților și stereotipiilor în comunitatea din care face parte	c. Noi suntem <i>Omul schimbă lume</i>	b. Copacul problemei, copacul soluțiilor pentru comunitatea noastră	
C2. Cooperarea cu colegii pentru realizarea unui proiect comunitar	Comunică în mod eficient în vederea pregătirii proiectului			a. Mesajul nostru
	la decizii împreună cu colegii			b. Planul nostru comun
	Negociază elementele proiectului cu colegii			c. Acțiunile noastre
	Realizează sarcinile asumate în grup și individual pentru implementarea proiectului			d. Lecțiile pe care le-am învățat despre prejudecăți

V. SUGESTII METODOLOGICE

V.1 Fișă autoevaluare

Construiți, pornin de la descriptorii de performanță și conținuturile pe care le-ați selectat, un chestionar, după modelul de mai jos

Enunțul	Decizia mea			Decizia colegului	Răspunsul corect
	Adevărat	Fals	Nu știu		
Mai jos scrieți propoziții simple care verifică nivelul competențelor pe unul sau mai mulți descriptori, în așa fel încât elevii să fie obligați să aleagă unul din cele 3 variante					
De ex: Prejudecata este o judecată bună					

E importantă și coloana Nu știu, pentru că astfel elevii nu vor ghici. Dacă ghicesc bine între adevăr/fals, nici ei și nici noi nu știm ce știu și ce nu știu.

După completarea coloanei **Decizia mea**, elevul se va consulta cu colegul de bancă, pentru fiecare linie și le acordăm timp să discute. Dacă e convins de ceea ce spune colegul sau ambii au dat același răspuns, răspunsul se rescrie în coloana **Decizia colegului**. După ce se încheie această etapă, profesorul prezintă răspunsurile corecte și se trec în ultima coloană, apoi se bifează/încercuiesc răspunsurile corecte. Activitatea se încheie cu momentul în care elevii dictează profesorului întrebările legate de enunțurile la care au răspuns: nu știu. Lucrările pot fi păstrate de profesor (în cazul în care nu e timp pentru formularea de întrebări, dar și pentru situația în care repetăm testul și vrem să facem o analiză a progresului în învățare). Reluarea testului nu obligă strict la aceleași enunțuri, dar e obligatoriu să verifice înțelegerea acelorași concepte sau să verifice aceleași atitudini.

V.2 Povetiri pentru identificarea stereotipiilor, prejudecăților și soluțiilor de combatere a acestora

În documentul denumit Materiale auxiliare găsiți mai multe povești și povetiri. Pentru unele din ele este construit un test cu barem, pentru altele sunt doar sarcini de lucru. În funcție de timpul de care dispuneți, puteți să cereți elevilor să citească și să rezolve sarcinile în clasă sau acasă sau parțial acasă și în oră. Puteți, de asemenea, dacă elevii au acces la internet, să tehnoredactați povestea în varianta googleforms.

Pornind de la ce ați aflat despre elevii dvs, nivelul lor de comprehensiune, precum și gândurile lor inspirate de lectura acestor texte, deschideți un dialog pentru a-i ajuta să facă legătura cu experiența lor de viață, cu tematica cursului (despre prejudecăți și stereotipii), cereți-le să extragă din enunțuri despre fapte, respectiv opinii, să se imagineze oameni schimbă lume etc.

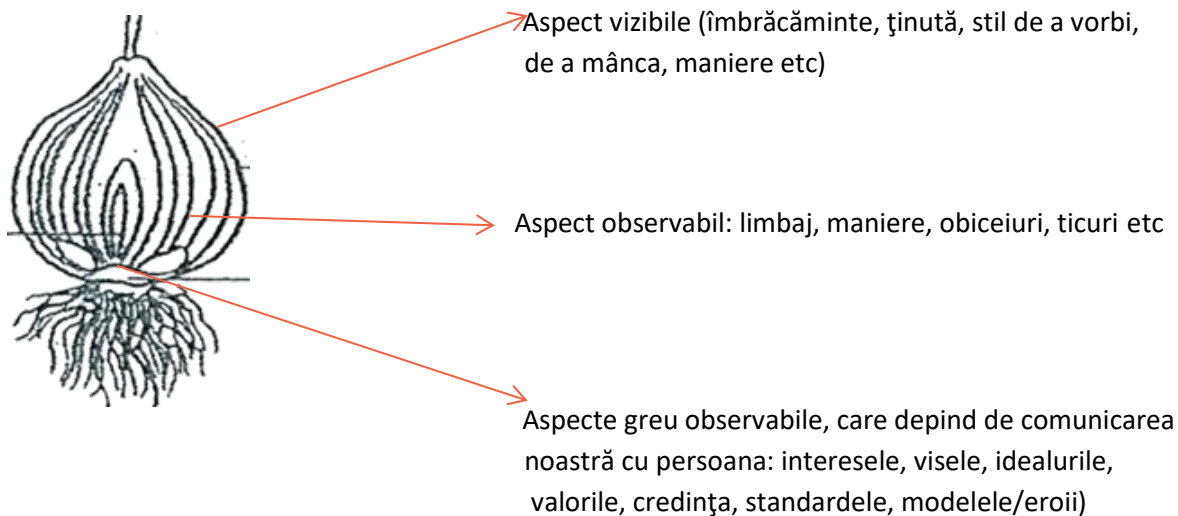
V.3 Jocuri pentru identificarea stereotipiilor și prejudecăților

Jocul 1: Sherk, căpăunul

Notă pentru profesor: Scopul acestei activități este de a ajuta elevii să înțeleagă că identitatea unei persoane este formată din multe caracteristici și este unică. Uneori, oamenii se concentrează doar pe un aspect al unei persoane și atribuie un anumit caracter acelei persoane folosind doar acest aspect, în timp ce, în realitate, fiecare persoană are mai multe "straturi" de identitate (la fel ca o ceapă!) Este nedrept ca personalitatea unui om să fie redusă doar la un aspect al identității sale.

Pregătirea și facilitarea: oaspete în această activitate este Shrek, un personaj de desene animate bine-cunoscut. Puteți găsi cu ușurință un clip pentru această parte a filmului Shrek pe internet pentru a-l arăta elevilor (poate chiar să programați vizionarea filmului).

Shrek și prietenul lui, Donkey, vorbesc despre identitate și stereotipuri, utilizând o metaforă: o ceapă cu mai multe straturi. După ce urmăriți clipul (sau citiți scenariul, dacă clipul nu este disponibil), deschideți o discuție cu grupul, cu privire la metafora "straturilor de ceapă." Poate ajuta un desen cu o ceapă mare pe o hârtie flipchart care arată ceva de genul diagramei de mai jos:

După cum se poate vedea în mod clar, cele mai importante atribute ale unei persoane sunt în interior, în timp ce mai puțin importante sau mai superficiale sunt de obicei mult mai vizibile, deoarece acestea sunt situate pe exterior. Atunci când facem judecăți despre o persoană doar pe baza "straturilor exterioare" ale cepei, uităm că fiecare persoană are elemente mai profunde și mai complexe, care sunt chiar mai importante. Acesta este, de obicei, cauza care duce la neînțelegeri, la conflicte și la formularea de prejudecăți și stereotipii.

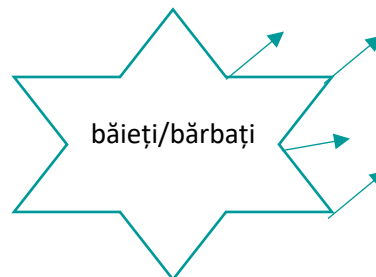
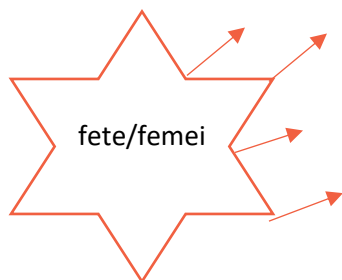
În documentul intitulat Materiale anexe, găsiți și scriptul (dialogul dintre Shrek și Donkey), iar [aici](#) găsiți videoclipul.

Jocul 2: Aranjează repede

Pentru ca elevii să înțeleagă faptul că una din cauzele stereotipiilor este legată de modul în care operează creierul, din dorința de a fi eficient, propuneți-le următorul joc.

Pregătire: grupați elevii în grupe de 4. Fiecare grupă primește un set de cărți de joc.

Facilitare: cereți-le elevilor să grupeze cărțile de joc după culoare (roșii și negre). Cineva din fiecare grup cronometrează timpul necesar pentru gruparea cărților și scrie timpul obținut de fiecare, pe o foaie. Runda se încheie după ce fiecare a făcut clasificarea. Runda 2 presupune clasificarea cărților, tot în 2 grupe, dar, de data asta în stânga se așează inimile și romburile, iar în dreapta trefla și toba. Tot așa, pe rând, fiecare rezolvă sarcina și cineva cronometrează. La final se discută pornind de la observarea diferenției de timp dintre prima și a doua sarcină. Concluzia la care trebuie să ajungem este că, din dorința de a fi eficienți, facem astfel de clasificări și de la ele se nasc foarte multe stereotipii. Acest joc poate fi continuat cu identificarea stereotipurilor, pornind de la schema de mai jos:

În dreptul fiecărei săgeți (evident pot fi mai multe), cereți elevilor să scrie o caracteristică a fetelor/femeilor, apoi una a băieților/bărbaților, pornind de la următoarele perspective: aspect fizic; îmbrăcăminte; activități casnice; roluri în familie; meserii; caracteristici sau trăsături psihologice- de ex reacții emoționale, comportamentul lor în relațiile cu ceilalți; interese etc. După ce lista este destul de consistentă, rugați elevii să sublinieze elementele pozitive. Apoi, discutați cu ei pentru a identifica stereotipii (cel mai simplu e să le cereți contra-exemple: fetele se îmbracă în roz/ băieții în albastru- poze pentru contraexemplu; fetele/femeile se ocupă de pregătirea mesei/bărbați bucătari; băieții sunt buni la sport/sportive celebre etc)

Jocul 3: Angajăm

Acest joc are drept scop să îi ajute pe elevi să vadă care sunt prejudecățile lor. Rolul lor este de a decide, treptat, pe cine vor angaja pe un anumit post, funcție de informațiile pe care le primesc, treptat.

Postul este de medic pediatru în localitatea lor. Toți candidații sunt foarte bine pregătiți de aceeași universitate și au rezultate foarte bune.

Runda 1: primesc 6 prenume și trebuie să elimine 1 persoană pornind de la prenume, tăind prenumele.

Ana	Nelu	Ali	Allain	Liun	Svetlana
-----	------	-----	--------	------	----------

Runda 2: primesc acum cele 6 prenume, dar se adaugă numele și trebuie să taie persoana din runda 1, apoi a doua persoană, pe baza informației noi.

Ana Moldovan	Nelu Lingurar	Ali Benain	Allain Black	Liun Xiun	Svetlana Fiodorov
-----------------	------------------	---------------	-----------------	--------------	----------------------

Runda 3: primesc cele 6 prenume și nume, dar cu informații legate de naționalitate/rasă/etnie și, din nou, trebuie să elimine o persoană.

Ana Moldovan româncă, mulatră, rommă	Nelu Lingurar român, alb, român	Ali Benain român, alb, arab	Allain Black român, negru, irlandez	Liun Xiun româncă, asiatică, japoneză	Svetlana Fiodorov Româncă, albă, ucrainiană
---	--	--------------------------------------	--	---	--

Runda 4: primesc cele 6 date despre persoanele în cauză, dar se adaugă religia. Din nou trebuie să elimine o persoană.

Ana Moldovan româncă, mulatră, rommă ortodoxă	Nelu Lingurar român, alb, român adventistă	Ali Benain român, alb, arab musulman	Allain Black român, negru, irlandez ateu	Liun Xiun româncă, asiatică, japoneză budist	Svetlana Fiodorov Româncă, albă, sârbă catolică
---	--	--	--	---	---

Runda 5: primesc cele 6 date despre persoanele în cauză, dar se adaugă date despre starea civilă. Din nou trebuie să elimine o persoană.

Ana Moldovan româncă, mulatră, rommă ortodoxă necăsătorită cu un copil	Nelu Lingurar român, alb, român adventist căsătorit, fără copii	Ali Benain român, alb, arab musulman, căsătorit cu 2 femei și are 3 copii	Allain Black român, negru, irlandez ateu, necăsătorit, fără copii	Liun Xiun româncă, asiatică, japoneză budist, căsătorită cu o femeie	Svetlana Fiodorov Româncă, albă, sârbă Catolică, căsătorită, are 2 copii
---	---	---	---	---	--

La final, pe tablă, treceți rezultatele fiecărui elev (numărul persoanei rămase), apoi discutați cu ei despre cum au gândit în fiecare rundă, ce au simțit când au apărut noi informații, când s-ar fi răzgândit și de ce? cât de mulțumiți/nemulțumiți sunt de alegerile făcute; ce fel de prejudecăți se pot identifica în exercițiul făcut? avem toți aceleași prejudecăți? care? dar diferite? care? Dacă ne întoarcem la începutul exercițiului, cum ar face selecția celui mai bun candidat, dacă nu ar avea informațiile din joc? Ce contează cu adevărat pentru a fi un bun medic pediatru? Au vreo importanță toate aceste informații, atunci când copilul este bolnav/rănit și oricare din aceste persoane reușește să îl salveze? Dar dacă nu reușește, deși a făcut tot ce știa?

Jocul 4: Față în față

Notă pentru profesor: Obiectivul acestui joc este de a-i face pe elevi conștienți de diferitele roluri pe care le îndeplinesc oamenii în societate și modul în care stereotipurile îi afectează pe oameni. Ca facilitator, este foarte important să acordați atenție dinamicii grupului în timpul acestui joc, astfel încât să nu dureze prea mult - activitatea poate declanșa reacții emotionale puternice. Deși aceste reacții la un subiect dificil sunt normale, importante și sincere, trebuie, de asemenea să avem grijă ca pe durata jocului, elevii să se simtă în siguranță din punct de vedere emoțional.

Pregătirea: Înainte de a începe jocul, scrieți diverse etichete pe post-it-uri. Puteți alege două căi: adjective (de exemplu, leneș, inteligent, timid, glumeț, copilăros, agresiv, ușor de manipulat etc.) sau categorii sociale (de exemplu: grupuri etnice, grupe de vârstă, clase socio-economice, oameni dintr-o anumită regiune, oameni care dețin un anumit loc de muncă etc.) Dvs decideți funcție de cunoașterea elevilor.

Facilitarea: Spuneți elevilor să închidă ochii. Lipiți pe umărul fiecăruia un post-it (într-un loc pe care ei înșiși nu-l pot vedea, dar care este ușor vizibil pentru alții). Explicați apoi că fiecare trebuie să se poarte cu celălalt așa cum scrie pe post-it, fără însă să se exagereze. Anunțați timpul: 5-10 minute, în care elevii se plimbă prin cameră și interacționează. Când toată lumea a fost în măsură să interacționeze, opriți activitatea și dați grupului câteva minute de reflecție. Apoi cereți-le să scrie răspunsurile la următoarele întrebări, pe o foaie de hârtie:

- Ce cuvânt crezi că este scris pe Post-it-ul?
- De unde știi? Cum ai fost tratat?
- Cum a fost afectat comportamentul tău de modul în care ai fost tratat?
- Cum s-au comportat membrii grupului?

După ce toată lumea a scris răspunsurile, continuați cu o conversație. Această discuție este foarte importantă, deci asigurați-vă că gândurile tuturor au fost audiate. Puteți folosi întrebările:

- Cum te-ai simți în timpul activității?
- Cum te-au tratat ceilalți? Cum te-ai simțit?
- Ați putut să ghicești care a fost rolul tău? Cum? Ce spune asta despre concepțiile noastre?
- A fost greu să-l tratăm pe oameni în funcție de etichetele lor?
- A început cineva să se comporte după cum a fost etichetat, tratat?
- Ce este un stereotip? Ce efecte negative are?
- Există etichete sau stereotipuri între voi sau în comunitatea noastră? Ce tipuri de etichete punem pe oameni, în viața reală?
- Cum credeți că afectează oamenii o etichetă? De ce este nociv?
- De unde credeți că provin aceste etichete și stereotipuri?
- Credeți că aceste caracteristici denumite de stereotip sunt comune pentru un întreg grup de oameni?
- Cum credeți că v-ați simți dacă ați fost catalogat pe baza apartenenței la un grup?
- Cine atribuie aceste caracteristici și de ce?
- Ai fost caracterizat vreodată într-un mod cu care nu ai fost de acord?
- Ce ai învățat din această activitate? Cum putem aplica acest lucru în viața noastră de zi cu zi?

Jocul 5: Identificarea stereotipurilor de gen

Notă pentru profesor: deși stereotipurile sunt gândite de multe ori în strânsă legătură cu grupurile sociale, stereotipurile pot exista pentru fiecare segment al societății. Un spațiu comun în acest sens îl reprezintă stereotipul de gen. Această activitate va aduce aproape sigur unele discuții puternice în cluburi mixte de gen, de aceea trebuie să acordați atenție acestui aspect, astfel încât să încurajați discuțiile deschise și oneste, menținând în același timp un sentiment de respect și de securitate.

Pregătire și facilitare: elevii se împart în grupuri mici pe bază de sex. Rugați-i pe elevi să se gândească și să scrie stereotipurilor cu privire la propriul lor grup: băieții despre rolurile de sex masculin și fetele cu privire la rolurile feminine. După 5-10 minute grupurile schimbă listele și adaugă informații. Acest exercițiu poate fi foarte distractiv, dar poate aduce și tensiune între cele două grupuri. Nu uitați să cereți elevilor să arate respect pentru opiniile altora și să fie dispuși să empatizeze cu experiența și frustrările celorlalți, cu aceste stereotipuri și roluri. Încercați să creați un spațiu în care discuția poate fi distractivă și veselă (unele dintre stereotipurile vor fi probabil vesele și amuzante), fără a diminua gravitatea altor stereotipuri care apar și neglija posibila durere personală și probleme sociale grave care asupresc și limitează oamenii din cauza genului lor.

Exemple de stereotipuri pot fi găsite mai jos

- Femeile ar trebui să aibă locuri de muncă "curate", cum ar fi: secretare, profesoare, artiste sau bibliotecare.
- Bărbății ar trebui să aibă locuri de muncă "dificile", cum ar fi: construcții și mecanică, agricultură
- Femeile sunt asistente medicale, medici nu. Bărbății sunt medici, asistente nu.
- Femeile nu sunt la fel de puternice ca și bărbății. Bărbății trebuie să fie puternici.
- Femeile ar trebui să facă mai puțini bani decât bărbății.
- Bărbății sunt buni la matematică.
- Cele mai bune femei sunt gospodine și mame.
- Bărbății sunt leneși și / sau murdari.
- Femeile ar trebui să fie supuse și să facă ce li se spune. Bărbății ar trebui să fie întotdeauna cei care decid, mai ales în casele lor.
- Femeile ar trebui să arate bine.
- Bărbății nu gătesc, nu cos și nu au astfel de îndeletniciri, meșteșuguri.
- Femeile ar trebui să gătească, să fie gospodine și să crească copiii.
- Bărbății se pot juca, practica/viziona activități sportive și se pot bucura de activități în aer liber.

După încheierea jocului, discutați cu elevii, pornind de la răspunsurile lor. O variantă de a combate stereotipiile, e aceea de a căuta contra-exemple.

V.4 Ateliere de scriere

Toate aceste sarcini pot fi realizate în strânsă legătură cu poveștile propuse la materiale anexe sau independent de ele, dacă elevii au un erou preferat (imaginar sau real)

Toate activitățile pe care vi le propunem aici urmăresc să-i ajute pe elevi să învețe cum să construiască un text. Construirea unui text pe subiectul **Eroul meu**, îi ajută pe elevi să înțeleagă relevanța interacțiunilor cu alții pentru autocunoaștere. Obiectivele urmărite prin aceste activități sunt:

- să dezvolte creativitatea elevilor prin utilizarea unor tehnici de scriere
- să sprijine elevii să conștientizeze rolul unui erou care poate fi model în viața lor

V.4.1 Joc *În papucii eroului meu*

- Eroul meu poate.....
- Eroul meu este.....
- Eroul meu știe.....

Fiecare elev prezintă calitățile eroului ales. Se poate desfășura jocul ca o ghicitoare în care elevul prezintă ce poate/este/știe eroul ales, iar ceilalți încearcă să-i ghicească numele. Se discută despre importanța unor astfel de personaje în viața noastră.

V.4.2 Activitatea: *exercițiu de scriere liberă, cu tema „Povești cu și despre eroi”*

Timp de cinci minute, elevii scriu liber, fără să se oprească sau să se cenzureze, despre tot ce le vine în minte legat de tema dată. Urmărim prin această tehnică să creăm o deschidere spre temă.

V.4.3 Activitatea: *Cadranele*

Este vorba de o tehnică de scriere care focalizează atenția asupra subiectului pe care-l vor trata în poveste. Fiecare elev primește o fișă cu patru cadrane în care sunt următoarele cerințe:

<i>Scrie numele eroului despre care despre care știi multe lucruri. Motivează de ce ai ales acest erou.</i>	<i>Fă o descriere a eroului tău.</i>
<i>Desenează portretul eroului tău.</i>	<i>Scrie o întâmplare în care e implicat eroul tău.</i>

După ce completează cadranele, elevii prezintă rezultatul, colegilor din grup.

V.4.4 Activitatea: *Scriere dirijată*

Scrierea dirijată a poveștilor se bazează pe datele adunate în cadrane și în exercițiul de scriere liberă. Pornind de la aceste informații, elevii vor parcurge, ghidat, șapte pași de scriere a poveștii. Profesorul spune/scrie pe rând câte o idee (vezi mai jos), pe care elevii trebuie să o dezvolte, adăugând numeroase detalii, pentru a crea astfel o poveste din bucăți.

Cele șapte idei de pornire:

1. Dimineața, (numele elevului/ elevei) își ia ghiozdanul și pornește spre școală ... adaugă detalii
2. La colțul străzii la se întâlnește cu(eroul). adaugă detalii

3. (Eroul) îi atinge ghiozdanul și
 4. (Elevul/ eleva) ajunge cu întârziere la școală.
 5. Când deschide ghiozdanul
 6. Orele se termină și.....
 7. La întoarcerea acasă, când ajunge la colțul străzii, se întâlnește din nou cu.....(eroul)
- adaugă detalii
adaugă detalii
adaugă detalii
adaugă detalii
adaugă detalii

După parcurgerea acestor pași, elevii au timp să-și poată citi și revizui povestea pe care urmează apoi să o prezinte.

V.4.5 Activitatea: Scaunul autorului

Se utilizează la finalul unei activități de scriere liberă, creativă, când elevii sunt invitați să împărtășească cu colegii ceea ce au scris, așezându-se pentru aceasta pe un scaun special, marcat astfel: „Scaunul autorului”. E un moment de sărbătorire a ceea ce au scris elevii.

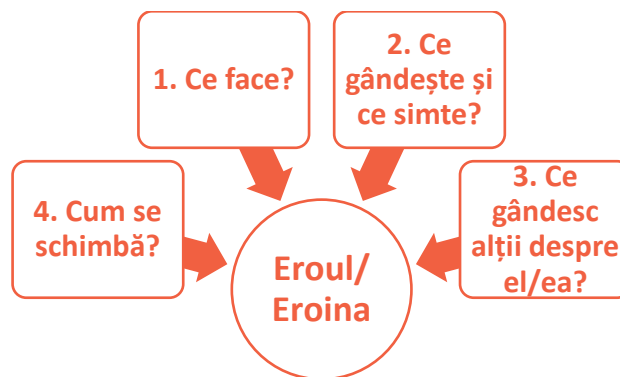
Feedback-ul de la colegi trebuie să fie sub forma unor scurte comentarii referitoare la ceea ce le-a plăcut, prin adresarea unor întrebări și formularea unor sugestii precum: „Cred că ar fi fost nimerit să....”, „Te-ai gândit să adaugi și.....” etc. Autorul este încurajat să răspundă la comentariile primite.

La final elevii pot căuta pe Internet imagini, filmulețe în care apar eroii lor și pot completa textul scris cu detalii pe care le-au reținut din aceste imagini sau videoclipuri/ filmulețe.

Opțional: în timp ce elevii ascultă povestea colegilor despre eroul/eroina lor, li se poate cere să noteze răspunsuri scurte la întrebările din una dintre schemele de mai jos (V.2.6 sau V.2.7).

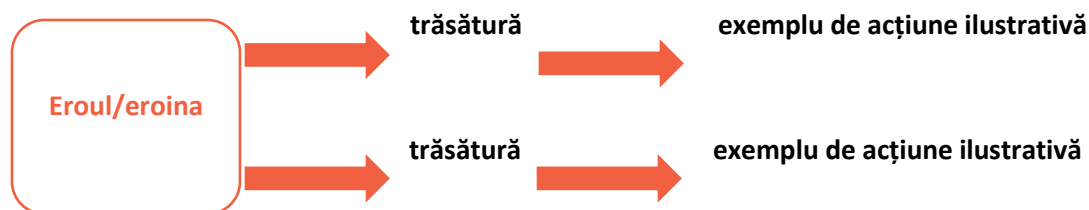
V.4.6 Activitatea: Harta analizei personajului

Afișați modelul de mai jos sau listați modelul pentru fiecare elev. Cereți copiilor să scrie un text pornind de la întrebările de mai jos. Titlul poate fi numele eroului/eroinei.

V.4.7 Analiza trăsăturilor personajului

Desenați schema de mai jos pe tablă sau listați-o pentru fiecare elev. Rugați-i să scrie în caiet, în locul eroului/eroinei numele acestuia/acesteia și trăsăturile identificate și apoi să scrie ce a făcut/a zis/a gândit/a simțit eroul/eroina, care îi determină să le atribuie trăsătura respectivă.

V.5 Metodă pentru sprijinirea formulării scopului, obiectivelor și activităților proiectului

Copacul problemelor/copacul soluțiilor

Începeți prin a viziona [videoclipul](#) (durata de 8 min). La final cereți-le să vă spună ce au înțeles sau să vă scrie în chat. Uneori e necesar să reluați vizionarea.

Prezentați, apoi, următoarele 2 desene și textul de mai jos:

Imaginează-ți că ești un cercetător care privește cu lupa fiecare loc, eveniment, fiecare om sau grup de oameni din comunitatea în care trăiești.

Pentru a realiza un proiect în folosul comunității tale, pe tema acestui curs, e de dorit să privim **spre oameni- comportamentul lor, faptele lor, obiceiurile lor, limbajul lor.**

După ce ai decis spre ce te uiți completează fișa copacului problemei/comorii, scriind **care este problema** pe trunchi; **care sunt cauzele** care au dus la această problemă și **care sunt efectele nerezolvării problemei.**

După ce ai completat fișa copacului problemei, treci la completarea fișei copacului soluțiilor, scriind care ar fi **scopul proiectului** (pozitivarea problemei), care ar fi **activitățile** care ar trebui realizate pentru a rezolva problema (pornind de la cauze) și ce **impact** ar avea proiectul, dacă problema ar fi rezolvată (ce efecte pozitive ar avea rezolvarea problemei și asupra cui).

V.6 Activități și metode pentru luarea deciziilor

V.6.1 Matricea deciziei raționale

Puteți începe activitatea prin vizionarea [videoclipului](#). După vizionare cereți elevilor să exerseze pe o situație curentă din viața lor, de exemplu ce să mănânce de cină sau ce să facă în weekend. La fel procedați și pentru celelalte metode, dar pornind de la subiectul cercetării (cauza proiectului, soluții la o problemă din proiect etc).

V.6.2 Multivoting

Pregătiți mai multe buline pentru toți elevii și asigurați-vă că aveți suficiente pentru două runde. Prezentați, apoi, elevilor metoda. Multi-vot este o tehnică de îngustare a unei liste de idei sau opțiuni. Se folosește de obicei după o sesiune de brainstorming pentru a identifica rapid cele mai importante puncte de pe listă. Aceasta tehnică este cea mai potrivită pentru a fi utilizată în grupuri mari. Este o tehnică valoroasă atunci când există dificultăți în a ajunge la un consens. Multi-votul permite fiecărui participant să participe în mod egal la procesul de luare a deciziilor. Acest lucru este deosebit de important în obținerea de acceptare pentru acțiunile viitoare, în baza deciziei.

Pași pentru această activitate:

- Afișați alternativele din care elevii trebuie să aleagă pe cea mai importantă/relevantă/valoroasă pentru ei
- Dați fiecărui elev 3 buline reprezentând 3 voturi.
- Fiecare elev va vota alternativa pe care el/ea o crede ca fiind cea mai importantă. Ei pot oferi toate voturile pentru o singură opțiune, pot împărți voturile între mai multe opțiuni sau pot vota pentru opțiuni individuale, până când folosesc numărul lor alocat de voturi.
- Adunați voturile.
- Selectați 3 - 5 opțiuni care au primit cel mai mare număr de voturi. Refaceți voturile astfel încât toți să poată alege încă o dată preferințele lor dintre cele alese în prima rundă.
- Adunați din nou voturile și vedeți care este ordinea....

După fiecare metodă de luare a deciziilor, reflectați cu elevii cu privire la avantaje și dezavantaje.

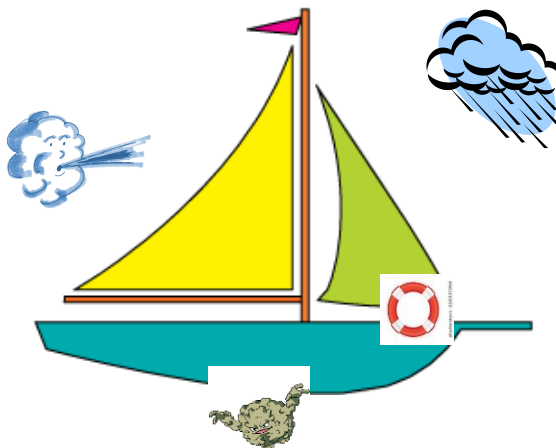
V.7 Metode de evaluare a muncii și rezultatelor proiectului

Jocul: Bărcuța

Notă pentru profesor: Această activitate are drept scop evaluarea comportamentului în interiorul grupului, recunoașterea și valorizarea reciprocă, permitând membrilor să spună lucruri frumoase despre colegi și despre ei, despre munca în cadrul proiectului, dar și să evidențieze zone de îmbunătățire, să aprecieze corect relația grupului cu comunitatea (amenințări, oportunități).

Pregătire și facilitare: înainte de întâlnire desenați o barcă pe o foaie de flipchart, după modelul de mai jos. Explicați membrilor semnificația celor patru elemente (barca= proiectul și drumul lor de la început și până la final de proiect; colac= puncte tari, vânt= oportunități, pietre= puncte slabe, nori negri= amenințări) și distribuiți-le posit-uri și rugați-l să noteze care cred că au fost punctele tari ale lor și ale

colegilor, punctele slabe ale echipei sau personale, amenințările și oportunitățile din timpul proiectului. După ce completează aceste informații, le lipesc pe bărcuță, iar la final se citesc.

Activitatea: Harta experiențelor

Informații și harta desenată se pot descărca de [aici](#). Este o modalitate excelentă de a vedea și ce au învățat copiii pe durata proiectului, dar și ce au trăit, în plan emoțional și ce ar fi de făcut în viitor pentru a-i ajuta

V.8 Evenimente și alte idei de proiect

Pe parcursul anului școlar sau la finalul proiectului de SLP, elevii își pot prezenta rezultatele cercetărilor făcute sub diferite forme și în cadrul a diferite evenimente.

- bibliotecă vie (informații aici <https://www.nonformalii.ro/metode/biblioteca-vie>)
- expoziție vie (informații aici <https://www.nonformalii.ro/metode/expozitia-vie>)
Pentru aceste două evenimente e mai mult decât indicat să invitați oameni care au reușit în viață, pornind de la condiții similare cu cele în care elevii dvs trăiesc. E un pic de muncă să îi găsiți și convingeți să vină, pentru a-i depista, apăsați la oamenii cunoscuți din comunitate (și poate prin intermediul lor să ajungeți la alții), precum și la o cercetare pe internet (organizații, asociații, personalități pe care să le abordați în vederea realizării evenimentelor)
- cafeneaua publică (informații aici <https://www.nonformalii.ro/metode/cafenea-publica>) unde invitații ar fi atât persoane cheie din comunitate (autorități locale, reprezentanții unor firme, specialiști), care ar asista inițial la prezentarea descoperirilor elevilor și apoi ar discuta, pe baza unui scenariu de întrebări/subiecte/teme propuse de elevi, scenariu care s-ar subsuma scopului general de promovare, valorificare a elementelor de patrimoniu local cultural sau natural.
- petiții
- campanii de sensibilizare sau proiecte de advocacy

VI. EVALUARE. DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ PENTRU EVALUAREA COMPETENȚELOR

Competențe specifice	Descriptori de performanță		
	Nivel modest	Nivel intermediar	Nivel avansat
Face diferența dintre fapt și opinie	Identifică, din enunțuri date, în procent de 50% enunțurile despre fapte, respectiv opiniile, dacă enunțurile au legătură cu experiența de viață personală	Identifică, din enunțuri date, în procent de 75% enunțurile despre fapte, respectiv opiniile, dacă enunțurile au legătură cu experiența de viață personală	Identifică, din enunțuri date, în procent de 100% enunțurile despre fapte, respectiv opiniile, dacă enunțurile au legătură cu experiența de viață personală
	Formulează simplist enunțuri de tip opinie (oral sau scris), doar când i se solicită	Formulează complex enunțuri de tip opinie (oral sau scris), din proprie inițiativă	Formulează complex și argumentat, enunțuri de tip opinie (oral sau scris), din proprie inițiativă
Identifică stereotipii și prejudecăți în comunitatea din care face parte	Identifică stereotipii și prejudecăți cu sprijin mult din partea profesorului în cadrul unor activități dirijate pas cu pas.	Identifică stereotipii și prejudecăți în comunitatea din care face parte, cu puțin sprijin din partea profesorului	Identifică stereotipii și prejudecăți în comunitatea din care face parte, fără sprijin din partea profesorului
Analizează comunitatea din care face parte	Identifică o problemă specifică a comunității din care face parte	Identifică 2 probleme specifice comunității din care face parte	Identifică 3 sau mai multe probleme specifice comunității din care face parte
	Utilizează, pentru identificarea problemelor specifice comunității, o metodă sau un instrument indicat de profesor	Alege, pentru identificarea problemelor, una din metodele sau instrumentele propuse de profesor, pentru a obține informații	Utilizează mai multe metode sau instrumente de colectare, pentru a obține informații relevante despre comunitate
Formulează soluții personale și colective de	Formulează 1-2 soluții de combatere a prejudecăților și	Formulează 3-4 soluții de combatere a prejudecăților și	Formulează 3-4 soluții relevante/realiste/viabile de combatere a

<p>combatere a prejudecăților și stereotipurilor în comunitatea din care face parte</p>	<p>stereotipurilor pe care le-a citit sau auzit în orele anterioare</p>	<p>stereotipurilor, pornind de la experiența lui de viață sau de la activitățile de învățare la care a participat</p>	<p>prejudecăților și stereotipurilor, pornind de la experiențele de viață personale și ale altora, dar și de la informațiile dobândite prin studiul unor texte</p>
<p>Comunică în mod eficient în vederea pregătirii proiectului</p>	<p>Comunică eficient, pe subiectul discuției și în mod constructiv, cel puțin în două activități de grup</p>	<p>Comunică eficient, pe subiectul discuției și în mod constructiv, în peste jumătate din activitățile de grup</p>	<p>Comunică eficient, pe subiectul discuției și în mod constructiv, în marea majoritate a activităților de grup</p>
<p>la decizii împreună cu colegii</p>	<p>Propune alternative de alegere strict legat de experiența personală</p>	<p>Propune alternative care fac referire și la experiența altora</p>	<p>Propune în mod argumentat diferite alternative</p>
<p>Negociază elementele proiectului cu colegii</p>	<p>Negociază două elemente ale proiectului cu colegii exprimând o opțiune</p>	<p>Negociază trei-patru elemente ale proiectului cu colegii exprimând opțiuni clare și justificate</p>	<p>Negociază toate elementele esențiale ale proiectului cu colegii exprimând opțiuni clare și foarte solid justificate din perspectiva colaborării</p>
<p>Realizează sarcinile asumate în grup și individual pentru implementarea proiectului</p>	<p>Realizează una-două sarcini asumate în grup sau individual pentru implementarea proiectului, cu rezultat care necesită revizuire</p>	<p>Realizează două-trei sarcini asumate în grup și/ sau individual pentru implementarea proiectului, cu rezultat de bună calitate care necesită puțină revizuire</p>	<p>Realizează trei-patru sarcini asumate în grup și individual pentru implementarea proiectului, cu rezultat de foarte bună calitate care nu necesită revizuire</p>

VII. RESURSE RECOMANDATE

- Pentru Proiecte de învățare prin serviciu adus comunității
<https://www.youtube.com/playlist?list=PL9iZsQWuarD-iy954uaFxGkXerfG7F8Ja>
<https://www.noi-orizonturi.ro/service-learning-in-clasa/>
- Pentru diferite tipuri de evenimente
<https://www.nonformalii.ro>
- Pentru identitate, diversitate, solidaritate
<https://youtu.be/n45pXpX7OMg>
<http://www.healthguidance.org/entry/15910/1/List-of-Gender-Stereotypes.html>
www.specialolympics.org
<http://www.life.arizona.edu/docs/social-justice/privilege-walk---social-class.pdf?sfvrsn=2>
<https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/tool/by-my-bootstraps.391/>
- Inspirație pentru activități sau proiecte pe reducerea inegalităților
<https://www.openlearning.com/fundatioanoiorizonturi/courses/odd-10-reducerea-inegalitatilor/homepage/>
- Pentru mai multe informații pentru profesor pe tematică
<https://www.edutopia.org/blog/teaching-young-children-social-justice-jinnie-spiegler?fbclid=IwAR3YzSGI8W3hVimDQ4UytCFfkDmyQWw1rsRvzeSDtmE29ljnvtWktJG1P74>
<https://www.adl.org/education/resources/tools-and-strategies/anti-bias-curriculum-guides>

VIII. BIBLIOGRAFIE

- Fundația Noi Orizonturi. *10 Proiecte de service learning. Profesori – Școli – Schimbări*. Disponibil la <https://www.noi-orizonturi.ro/service-learning-in-clasa/> (accesat la 26.02.2020)
- Fundația Noi Orizonturi. Manual de Service-learning în Europa Centrală și de Est pentru profesori și elevi implicați. Disponibil la <https://www.noi-orizonturi.ro/service-learning-in-clasa/> (accesat la 26.02.2020)
- Culidiuc, Tiberiu (coordonator) (2015). IMPACT – jocuri și povestiri, Manual de educație nonformală, ediția a II-a, Fundația Noi Orizonturi
- <https://www.noi-orizonturi.ro/resurse2-2/> (accesat la 26.02.2020)